518

PROMETEU

REVISTĂ DE LUPTĂ PENTRU
PROPĂȘIRE FRUMOS ȘI ADEVĂR

BIBLIOTECA ASTRA BRAȘOV
6
P
81

CUPRINSUL:

I. Al. Bran-Lemeny: Invierea noastră
Doina Bran-Lemeny: M. S. Regelui Carol II.
Dr. Mircea Suciu-Sibianu: De Invierea Domnului
Radu Prişcu: La tine-mi sboară gândul
Dr. I. Al. Bran-Lemeny: „Gazeta Transilvaniei“ — un veac, dinamism românesc
Vasile Marinaş: Svon
Zoe Ripeanu: Iubire
Doina Bran-Lemeny: Visul
Aida Petrarian: Cântec
Maria Hiemesch: Devenire
Anton Balotă: Spiritul literaturii fasciste
C. N. Dragomirescu: Arta plastică
Note şi încrustări
Corespondenţă din Berlin

+

Anul IV. No. 1—4. (Anul cron. V) Ianuarie—Aprilie 1938
Apare lunar la Braşov
Redacţia şi Administraţia: BRAŞOV, STRADA CALVIN No. 18.

PROMETEU

REVISTĂ DE LUPTĂ pt. PROPĂȘIRE, FRUMOS ȘI ADEVĂR

Director:

IOAN AL. BRAN-LEMENY

Redactor:

RADU PRIȘCU

Comitetul Revistei: Dr. M. Suciu-Sibianu, Ioan Ludu, Ion Popa, G. Tulliu, Inspector Victor Munteanu, Al. Popescu-Dorna, Gerar, C. I. Odor, Cpt. V. Marinaș cu directorul și redactorul.

Manuscrisele se vor trimite la redacție pe adresa directorului. Cele nepublicate nu se înapoiază.

Autorii sunt rugați a-și trimite redacției operele, spre menționare și recenzare.

Solicităm ziarele și revistele să ne accepte schimbul. Ținem seamă numai de reciprocitate. In aranjarea materialului ne conducem de necesități technice și tipografice.

Cine a reținut Nr. 1 și 2 se consideră de abonat.

100 Lei anual pt. particulari.
300 „ „ „ instituți și autorități.
20 „ exemplarul.

BIBLIOTECA ASTRA BRAȘOV
6
P

Invierea noastră

REVIRIMENTUL POLITIC

Țara pe calea preconizărilor revistei „Prometeu"

Din zbuciumul general al ultimilor ani, din conștiința românească sângerândă, adânc brăzdată de dorința de mai bine pentru neam și țară, din ambianța unor împrejurări determinante și din fulgerarea energiei și hotărîrii Suveranului nostru, s'a născut, la mijlocul lumii lui Faur, noul regim de autoritate și regenerare, în fruntea căruia stă, de-acum, Acela, în Care ne-am pus toate nădejdile, pe Care L-am iubit și-L iubim, fierarul destinului nostru, cu voia Atotputernicului.

Evenimentul a produs un fior adânc în sufletul nostru, al celor dela „Prometeu". Era fiorul pe care îl simți pe pisc de munte, la răsăritul soarelui, era fiorul care te străbate în clipa, când vezi pentru prima dată marea! Thalatta, Thalatta!

Nu e mică, nici ușoară răspunderea Majestății Sale. Dumnezeu să-I ajute să meargă, propășind, pe calea luminată, spre întărirea și înălțarea națiunii.

*

La 15 Mai 1934 a apărut întâiul număr al acestei reviste. Începem deci anul al 5-lea.

Am fost prima și singura revistă, care am privit, sintetic, literatura, politica, știința, problemele sociale și economice, în ansamblul lor, luptând dinamic, aproape numai din mijloacele noastre, pentru singurul scop unitar și indivizibil al creiării culturii, regenerării și renașterii neamului și țării noastre.

Am spus că țara e pe calea preconizărilor acestei reviste. Suntem datori să dovedim aceasta.

Mai întâi câteva spicuiri din articolul-program *„Noi avem ceva de spus"*, apărut în primul număr al revistei, la 15 Mai 1934:

„Să scriem numai când avem ceva de spus:

„Cuvintele noastre să zbucnească din adâncuri, din clocot de sânge:

Să respectăm cu curaj adevărul etic şi psihic în tot scrisul nostru.

Vom face literatură şi vom publica articole şi studii din diverse domenii de cultură (social, economic, politic etc.)

In ordinea politică internă vom susţine interesele superioare ale ţării în cadrul principiilor generale de dreptate, cinste şi legalitate, fără compromisuri şi *fără a ne robi unui regim oarecare.*

In politica externă vom respecta vechile prietenii, vom tinde spre altele noi, dar nu vom şovăi în faţa unor situaţii nefireşti.

In domeniul social vom tinde spre o cât mai justă armonizare a intereselor de clasă. Politica economică o vom baza pe îmbogăţirea avuţiei naţionale şi pe o justă repartizare a bunurilor şi veniturilor.

Vom lupta cu dârzenie în *contra corupţiei* din viaţa noastră publică, căutând a întrona principiul moral în toate domeniile şi actele de ordin public. Vom fi *duşmani înverşunaţi ai politicianismului,* ori-unde şi-ar etala el cangrena.

Noi voim ca dintr'o profundă şi criztalizată conştiinţă naţională, care nu zburdă cu ifose în public, vânând interese personale, să privim nu numai momentul de faţă, ci să integrăm interesul neamului şi patriei în marele angrenaj politic şi internaţional al celorlalte ţări, mai ales europene. Noi nu vom maimuţări curente străine *şi nici nu vom servi partide, ci, deasupra lor, ţara,* sub toate aspectele ei. Noi nu suntem extremişti, nici de stânga, nici de dreapta. In afară de postulatul divin, cunoaştem o singură poruncă superioară, atât de strălucit concretizată în comoara sufletească a poporului nostru..."

In acelaş număr în articolul *„Copii asasini!?"* — *„Cine sunt vinovaţii?"*, în care arătam, că societatea întreagă e vinovată de stările noastre de destrămare şi corupţie, indicam chiar 12 puncte de program pentru refacerea ţării.

Iată ce scriam:

„Nu mai este timpul compromisurilor şi transancţiilor. *E nevoie de măsuri radicale, revoluţionare, adânc înoitoare!* La coş cu surogatele şi cu dispoşitiile de mântuială. Măsurile trebuie să fie categorice, tăind brazde adânci în viaţa noastră publică de azi

şi croind o nouă atmosferă morală, un nou spirit public. In Italia şi Germania acest lucru a fost posibil. Obiectivele lor au fost altele. Hidra noastră e corupţia. Să strivim această caracatiţă. Voiţi unele indicaţiuni? Iată-le:

1. Interzicerea miniştrilor şi parlamentarilor de a face parte din vre-un consiliu de administraţie.

2. Controlul tuturor averilor şi confiscarea celor obţinute ilicit.

3. Dublarea lefilor tuturor funcţionarilor şi sancţionarea cu cea mai mare asprime a celor mai mici abuzuri, fraude etc.

4. Control sever pentru oprirea evadărilor fiscale şi sancţionarea lor.

5. Indepărtarea preoţilor din politică şi sprijinirea lor corăspunzătoare de către stat.

6. Scoaterea din slujbe a tuturor femeilor măritate şi a fetelor cu avere, menţinându-se numai cele sărace şi avizate.

7. Nici-un funcţionar, fie ministru etc. să nu aibă o leafă mai mare de 20,000 Lei lunar.

8. Ministerul să dea socoteală *Consiliului Superior al Moralităţii Publice,* care trebuie instituit, despre toate fondurile secrete şi spesele de reprezentaţie.

9. Impozite asupra celibatarilor.

10. Certificate de sănătate pentru căsătorii şi pedepsirea avorturilor nepermise.

11. Interzicerea publicaţiilor pornografice şi cenzură preventivă pentru cărţi şi filme. (Scriitorii cari descriu „cu talent" porcăriile, sunt cei mai primejdioşi moralei publice, dar şi cei mai putrezi şi incoştienţi.)

12. Premii pentru mamele cu copii numeroşi, etc. etc.

Să se formeze imediat un comitet pentru salvarea morală a ţării; să se constitue anume *Consiliul Superior Permanent al Moralităţii Publice.* Acest consiliu să se compună din bărbaţi absolut intregi şi idealişti. In lături cu materialiştii, cari ne-au vândut şi corupt sufletele! In consiliu să intre profesori, scriitori, preoţi şi ziarişti din cei mai merituoşi. In toate chestiunile de ordin moral şi educativ se va lua avizul consiliului, care va hotări definitiv. Ori-ce hotărîre din iniţiativa consiliului va avea caracterul de lege!

Veți zice că se violează Constituția! *Schimbați-o! Peste bord cu o constituție care nu servește interesele țării!* Veți zice, că unele din principiile enunțate aci sunt antidemocratice. Iată o mare eroare! Căci cine crede, că democrația însemnează anarhie, desfrâu și corupție, acela se înșeală profund. Libertatea democratică nu poate naște decât din armonie și ordine socială; egalitatea nu se poate concepe, decât bazată pe dreptate, adecă pe *principiul suum cuique tribuere*, iar fraternitatea nu poate răsări decât dintr'o atmosferă de cinste, de adevăr și de morală".

Unele din aceste postulate s'au realizat. Altele, credem, se vor realiza.

Dinasticismul nostru? Piatră de temelie în lupta noastră. Regele a fost și este pentru noi chezășia unității și continuității noastre.

Remarcăm aci articolul editorial din numărul pe Mai—Iunie din anul 1936 *„Așezământul monarchic"* scris ca o prețioasă contribuție, de dl. *Dr. Voicu Nițescu*, fost ministru în atâtea rânduri și unul din cei mai de seamă și integri bărbați politici ai țării noastre, publicist de frunte.

In numărul 2, din 15 Iunie 1934, sub titlul *„Restaurația"* revista scrie:

„Trebue să se creeze, cu orice sacrificiu, o Românie cu adevărat democratică, fondată pe însușirile mari ale poporului nostru și condusă de caractere de bronz, strălucind prin simțul pentru binele obștesc, cu selectionarea valorilor, în baza unor criterii severe de ordin strict etic.

Regelui nostru iubit îi dorim, ca om, izbândă asupra Sa Insuși, ca în clipele, când ne-a revenit, voinic și viteaz, pe calea văzduhului, iar ca domnitor, puterea de a cumpăni cu dreptate treburile și interesele țării.

Trăiască Regele!

Invie România de mâine!"

Articolul de fond din numărul 3—4, din Iulie 1934, se încheie astfel:

„Morții și vii strigă: Faceți lumină desăvârșită! Aplicați sancțiuni severe, de sus până jos! Tuturor vinovaților!

Spiritul public trebue radical schimbat! E un criminal acela care astăzi mai caută îndulciri de proveniență diplomatică și convențională, menajamente, transacțiuni sau paliative.

Timbrați pe jefuitorii demnității și banului public cu „T. I. P." *Timbrul Infamiei Publice,* o insignie pe care s'o poarte toată viața!

Altfel vin puhoaele, Domnilor!

Numai schimbări radicale ne mai scapă din fața prăpastiei!"

In acelaș număr scrie un mic studiu interesant și concludent, sub titlul „*Statul și moralitatea*" prof. și avocatul brașovean *Eftimie Mărculescu,* iar despre „*Renașterea noastră*" scrie regretatul preot și profesor Ioan Brânzea sugestive rânduri.

Remarcăm articolele medicului idealist și modern Dr. M. Suciu-Sibianu.

In articolul „*Invocăm erupția unui spirit nou*", apărut in No. 5—6 din Sept.—Oct. 1934, se cere:

„Din adâncurile resorturilor morale ale acestei nații trebue să zbucnească elementar un spirit nou, copleșitor, care să creeze *regimul de regenerare, de renaștere spontană și torențială.*

Dl. Vaida-Voevod a spus, de curând la Glodeni: „cea mai bună constituție rămâne o iluzie și un elaborat bun de archivă, *cât timp conștiința cetățenească nu are forța de a o impune.*"

„*Spirit nou*" este titlul articolului editorial al numărului din Ian.—Febr. 1935. Spicuim:

„Regele a cerut, deunăzi, țării, creiarea unui spirit nou!

E îmbucurător și ne umple inima de speranță, faptul, că această lozincă-poruncă imperioasă a vremii, mai ales pentru țara noastră — a fost aruncată în atmosfera opiniei publice, tocmai de suveranul nostru dela înălțimea Tronului.

Spirit nou! Este imperativul categoric al salvării noastre din decadența morală în care am ajuns!"

„Dacă nu avem oameni, ne trebue *un om,* care să pornească avalanșa. Altfel ne sufocăm în duhoarea atmosferii de până acum."

Articolul din acelas număr „*Imperativul moral al progresului*", scris de preotul și profesorul Ioan Popa, ajunge la următoarea categorică concluzie:

„Indreptarea moravurilor o cere organismul viu şi plin de energii al neamului care îşi va crea această necesitate de existenţă, peste capetele fără viaţă sufletească."

Martie—Aprilie 1935 ne aduce un studiu al serioasei şi esenţialei doctrine naţionaliste a d-lui **Dr. Al. Vaida-Veovod,** concretizată în cuvintele sugestive *„Numerus Valahicus"*.

Anul II. (Noemvrie—Decemvrie 1935) începe în semnul învocării aceluiaşi ideal: **„crezul regenerării, renaşterii noastre naţionale şi morale".**

In *numărul 3—4, anul II.* facem un apel la preoţi:

„Dar ce fac preoţii noştrii? Care este acţiunea lor, ca păstori ai sufletului neamului? Unde sunt misionarii cari să colinde ţara, predicând, în forma nouă, vechiul crez creştin şi noua evanghelie a reînvierii naţionale?

Unde răsună glasul vostru, preoţilor? Aprindeţi-vă conştiinţa la focul sacru al învăţăturilor creştine, trageţi clopotul în dungă, căci primejdie ne pândeşte. Mergeţi din loc în loc, din ungher în ungher, că Cerul se uită la voi cu ochii lui de jar. Legiunile Frontului românesc sunt în luptă. Comandantul e la proră. Preoţilor! Propagaţi lumina şi înălţaţi sufletele! România vrea şi trebue să renască."

Sărbătoarea învierii a anului 1936 ne stoarce, în domeniu politic, următoarea concluzie: *muncă străduitoare şi cinstită, creaţii româneşti şi Dumnezeu!* Părintele *Ioan Ludu* din Prejmer, un distins intelectuel şi publicist, publică un magistral articol: *„Prăpastie sau Lumină"*.

In fine în *numărul pe Noemvrie—Decemvrie 1937* publicăm articolul desnădăjduit **„Domnule Vaida, du-te la Rege!"**

Este articolul nostru de glorie. *Preconizam un guvern naţional, indicam 12 nume şi propuneam desfiinţarea partidelor!*

D-l Vaida a fost la Rege. Regimul s'a schimbat. Un guvern naţional s'a format. Partidele s'au desfiinţat. Iată un triumf al revistei noastre. Triumf, indiferent, că ea a avut o contribuţie directă în marele reviriment, sau nu, în orice caz, săracă şi necunoscută în masse, precum este, ea se afla pe masa corifeilor noştri politici şi în redacţiile tuturor ziarelor naţionaliste.

Putem spune deci, că ţara se află pe calea preconizărilor noastre.

Şi acum, îngăduit să-mi fie, ca director al acestei reviste, scriitor şi gazetar militant, timp de 30 de ani, să stabilesc consideraţiuni generale:

Un regim nou se întemeiază pe 3 condiţii fundamentale, sine quibus non, şi anume:

1. Partea formală, tehnică.
2. Partea materială, fizică.
3. Partea sufletească, spirituală.

Condiţia întâi e îndeplinită: noua Constituţie.

Condiţia a două e pe bună cale de îndeplinire: noile legi şi reforme.

Condiţia a treia — cea mai grea şi mai importantă — mijeşte spre realizare.

Ţânta celei de-a treia condiţii este: pacificarea, închegarea şi dinamizarea, pentru un crez nou, prin dreptate, înţelepciune şi iubire.

Mai întâi un cuvânt despre partide.

Toate mişcările naţionaliste au contribuit, direct şi indirect, la revirimentul actual. Un partid cu temelie naţională sau socială — deci nu vizăm partidele personale sau artificiale — se desfiinţează, în fond, nu formal sau technic, numai prin înfăptuirea postulatelor lui de bază, adică a imperativelor, cari l-au creiat necesarmente, din ambianţa constrângătoare sociologică a factorilor de progres şi renaştere ale naţiunii respective. Partidul poate fi desfiinţat, rămâne însă curentul, dacă acesta a fost creiat de determinantele social-psihologice ale unei societăţi. Atât.

E caracteristic şi semnificativ, dar trebue să fie şi concludent pentru orice îndrumător şi cârmuitor, şi mai ales pentru un creator al destinului neamului nostru, că ţăranul, în special, românul în general, funcţionarul, meseriaşul, comerciantul, intelectualul de elită, nu cere decât: **dreptate.**

Înţelepciunea este apanajul unora, nu al tuturora, şi mai ales al vârstei; fără ea nu se pot conduce popoare.

Iubirea este izvorul oricărui avânt, oricărei creaţiuni, oricărei renaşteri.

Crezul se naşte din suferinţa şi sacrificiul colectiv. Inimile se cuceresc cu inima, sufletele cu sufletul. Aderenţele şi devotamentele se câştigă prin fapte altruiste, nu prin vorbe.

Numai iubirea e creatoare! Individuală, națională, socială. Primatul iubirii trebue să fie la baza reînvierii noastre. Acestea sunt dogme, peste cari nu se poate trece!

Toți aceia, mari și mici, cari au, într'o măsură oarecare, rolul de sfetnici ai Tronului, să fie sinceri sfătuitori! Înlături cu orice reticențe și rezerve mintale.

Nici-unuia să nu i se poată face imputerea, că s'a gândit măcar o clipă la dictonul latin, al strămoșilor noștri: mundus vult decipi, ergo decipiatur! Aceasta însemnează patriotism, caracter și înțelepțiune!

Eforturi mari se fac. Le recunoaștem. Zorii răsar, la orizont, departe.

Să fim cu conștiința curată și Dumnezeu ne va ajuta!

Dr. I. AL. BRAN-LEMENY

+

M. S. Regelui Carol II.

8. Iunie 1928.

In parcuri florile zâmbesc
Natura-i cântec şi smarald,
In luncă păsări ciripesc,
Zefiru-i parfumat şi cald...
Şi codrii freamătă în soare,
E sărbătoare!

E totul numai dor şi vis
In praznicul măreţ al firii...
Şi pentru Tine s'au deschis
Inamoraţi şi trandafirii...

Din viţă nobilă de regi
Vlăstar iubit şi Făt-Frumos
Care pe toţi ne înţelegi
Ţi-aducem sufletul prinos...

Pe Tine Te slăvim cu toţii
Cu'ntreg al inimei elan,
Căci suntem fii, strănepoţii
Lui Decebal şi-ai lui Traian.

Din câte basme sunt pe lume
E unul drag, duios nespus,
Cel ce-i legat de al Tău nume
Când revenişi, în zbor, de sus.

Românu-i iubitor de glie,
De neam, de datini şi de lege,
Ca nimb al ţării vrea să-i fie
Pe veci, ocrotitor, un rege.

Căci şi bunica noastră blândă
Când basme dulci ne-a povestit
Am adormit cu regi în suflet
Visând la prinţul cel iubit...

Bunicul Tău, îndrumător,
Ne-a fost un far în bezna vieţii
Părintele, făuritor
Al Ţării şi al Dimineţii...

Iar Tu ne eşti imbold, izvor
De-avânturi şi de voinicii
Şi cum ai fost, triumfător
Deapururi, Rege, să ne fii.

Verigă de oţel şi aur
In lanţul regilor români
Ne eşti simbol, ne eşti tezaur
Şi cel mai mândru din stăpâni.

In parcuri florile zâmbesc,
Ostaşii stau în şir, ca brazi,
Intreg poporul românesc
Iţi strigă azi:
Făt-Frumos, ca din poveşti
Să trăeşti!

Iunie 1936, Braşov.

† *DOINA BRAN-LEMENY**
Cl. VI-a
Liceul „Principesa Elena" Braşov.

* In colaborare cu tatăl ei.

De învierea Domnului

Raya Yoga se chiamă la Indieni ştiinţa după care ar trebui să fie condusă viaţa, ca oamenii să se apropie de desăvârşire şi de Dumnezeu. Fiind-că am avea şi noi, de câştigat din asemenea învăţături, publicăm şi aceste minunate sfaturi, mai ales de Sfântul Paşti trebuie să ne facem puţin timp şi pentru suflet.

Sunt în număr de zece, deci un fel de decalog al indepărtatului Răsărit, din care putem vedea câtă însemnătate dau chiar aceia pe cari îi numim păgâni şi cari n-au învăţăturile Mântuitorului divin, *vieţii sufleteşti:*

1. Invaţă să iubeşti tăcerea. Numai în linişte şi tăcere se pot coace gândurile tale.

2. Fii mereu senin, vesel, privind în totdeauna nu partea rea, ci partea bună a lucrurilor, căci în ori-ce rău este un bine.

3. Fii prietenos cu toată lumea şi fă-le servicii bucuros oamenilor, căci mai mare fericire este să dai, decât să primeşti.

4. Să păstrezi vie credinţa în Dumnezeu, în oameni, în tine insuţi. Ori-ce faci, ori-ce intreprinzi să crezi mereu, că ai să reuşeşti, nici-un moment să nu te îndoeşti, că s'ar putea să n'ai succes în cariera ta.

5. Roagă-te fără încetare lui Dumnezeu.

6. Să ai numai gânduri curate, bune, sănătoase şi adânc morale şi adesea să te retragi cu ele în singurătate.

7. Fiind de origine divină esenţa fiinţei tale, te contopeşti şi tu cu Marele ADEVĂR şi deci nu poţi minţi, nu poţi înşela, nu poţi fi bolnav nici-odată, căci Marele Adevăr nu ştie nici de boală, nici de minciună, nici de înşelăciune, nici de imoralitate.

8. Trăeşte contopit cu Dumnezeu şi atunci vei şti, că răul, suferinţele, nenorocirile, neplăcerile sunt toate trecătoare, căci nici nu ştii, nici nu poţi visa ce a pregătit bunul Dumnezeu pentru aceia, cari îl iubesc.

9. Caută pacea şi armonia, căci omul, care le are pe aceste două, lucrează cu 50% mai mult şi mai cu succes, decât acela, care n'are pacea şi armonia sufletului.

10. Numai norocul, bunăstarea, progresul, sănătatea sunt în armonie cu Marele Spirit, deci gândeşte şi vorbeşte de noroc, bunăstare, progres şi sănătate chiar şi când te găseşti în mijlocul miilor de neplăceri, desiluzii şi mizerii ale vieţei.

Citiţi şi recitiţi cu atenţie acest decalog de nebănuită frumuseţe sufletească. Veţi vedea, că cuprinde în el tot decalogul lui Moise, dar cuprinde în plus şi multe din învăţăturile Noului Testament şi din şcoala modernă a autosugestiei lui Coué şi Victor Panchet.

Pustnicul din Zahara *Charles de Foucauld,* care era un strălucit ofiţer al armatei coloniale franceze a fost convertit la adevăratul creştinism, care l'a determinat să-şi schimbe haina luxoasă ofiţerească cu haina sărăcăcioasă de călugăr şi să devie cel mai mare misionar francez — numai prin obiceiul marocanilor păgâni — de a se prosterne de 3 ori pe zi la pământ înaintea lui Allah, atotputernic. De ce atunci ne mai numim creştini, dacă aşa zişii păgâni ţin astfel de învăţături şi obiceiuri dumnezeeşti şi noi nu?

Dacă nu cunoaşteţi încă versurile lui George Coşbuc traduse din literatura sanscrită, prin urmare arătând tot înţelepciunea lumii păgâne din Extremul Orient, le redăm aci:

Mânia 'n oamenii cei buni se naşte moartă, se topeşte,
In cel cuminte un ceas trăeşte, în cel nebun trăeşte luni,
Trei ani în proştii cei de gloată, iară'n mişei viaţa toată.

E poate cea mai tristă reflecţie, ce o putem face în legătură cu învăţăturile sfinte, cari trebuesc şi trăite, că găsim o aşa de mare contrazicere între Evanghelie şi viaţa de toate zilele. Cât de mult m'aşi bucura să pot găsi în lumea noastră *pe creştinul, care'şi iubeşte şi duşmanul său, care ştie să rabde creştineşte ori-ce ofensă nedreaptă, se împacă cu pârîtul său înainte de a veni seara, iartă de 70 de ori câte 7 pe aproapele său pentru greşelile făcute, îşi face datoria nu ca pentru oameni, ci ca pentru Dumnezeu prezent ori şi unde, se roagă şi se cuminecă regulat, posteşte toate posturile, are mereu pe buze zâmbetul blândeţii şi*

bunătății, nu lasă să treacă nici-o zi fără să facă o faptă bună și nu lasă să pătrundă în inima sa nici un gând necurat. Oare să ne fi cerut Marele Învățător, a cărui Inviere o sărbătorim acuma ceva imposibil, de nerealizat în viață sau din contră inotăm în mijlocul celor mai mari ingrijorări de oarece crezând imposibil să trăim Evanghelia, ne lăsăm conduși de duhul lumii acesteia?

Ce altfel ar fi viața noastră, dacă am lăsa să pătrundă în conștiința noastră de Invierea Domnului, Marele Adevăr, că Evanghelia a fost scrisă de mâini profetice pentru a fi citită și trăită. Cu cât mai curând te înscrii la școala străvechei noastre ortodoxii, cu atât mai bine pentru tine și pentru țara ta. Fă-o cu un ceas mai curând pentru binele tău și pentru binele patriei iubite.

Dr. MIRCEA SUCIU SIBIANU.

✝

La tine-mi sboară gândul...

La tine-mi sboară gândul,
Când soarele apare
Măreț strălucitor;
La tine-mi sboară gândul,
Când luna-și scald'argintul
In apă de isvor.

Te văd în zori pe cale,
Cu pasul tău grăbit;
Te văd când vii spre seară
La cuibul tău tihnit.

Te-aud când molcom apa
Cu murmur curge'n vale,
Când treci îngândurată...
Cu pasul tău agale.

Eu vecinic sunt cu tine,
Deși ești depărtată...
Mă simt de tine-aproape
Iubirea mea curată.

Când soarele apune
Și'ncep s'apară stele...
Ce dornic e-așteptată...
Ivirea dragei mele!

RADU PRIȘCU

+

„Gazeta Transilvaniei" — un veac, dinamism românesc

Jubileul de 100 de ani al „Gazetei Transilvaniei" este şi trebue să fie marea sărbătoare a biruinţii şi a renaşterii poporului românesc. Gazeta se confundă cu însăşi suferinţa acestui neam, cu însăşi gloria lui. Răsărită din izvorul pur şi genuin al românismului, suflet din sufletul neamului, trup din trupul său. Gazeta a supravieţuit vicisitudinelor vremii, suportând loviturile duşmanilor de eri, cu eroism atavic şi cu ochii mereu ţântă la idealul intregirii neamului şi al reînvierii naţionale. Gazeta a plâns cu naţia sa, s'a bucurat de bucuriile ei şi a stat puternică străjă deasupra destinului românesc. Pe câmpiile Sibiriei, în răsboiul mondial, a aprins candela unirii. Cuvine-se adâncă închinare martirilor şi mucenicilor ei de ieri şi de azi. Inchinare, înălţatelor spirite a lui Barac, Bariţiu, Mureşenilor etc. şi recunoştinţă susţinătorilor ei actuali, în frunte cu vajnicul luptător şi om politic Dr. Voicu Niţescu, animatorul Gazetei din ultimele decenii, Victor Branisce, Ioan Brotea, dârzi luptători ai condeiului, secundaţi cu tărie şi entuziasm de toţi colaboratorii ei vechi şi noi.

In numele acestei reviste, precum şi ca colaborator din anul 1909 al glorioasei tribune de luptă „Gazeta Transilvaniei", îmi îngădui să aduc prinosul nostru de adâncă recunoştinţă şi urarea unei vieţuiri peste veacuri, spre avânt autentic naţional.

I. Al. Bran-Lemeny

✦

Svon

M'apasă greu un dor hoinar
Ce'n suflet mi s'a pripășit
Să-și samene sămânța-i iar
Ce niciodată n'a 'nflorit.

Ieși dorule afară,
Și'ntr'un ogor de vară
Cu oglindiri de sori
Sămânța ta trudită,
Să crească mii de flori.

Căci în ogorul meu
Săcătuit de mană,
Se va hrăni cu greu,
In el e veșnic toamnă.

+

Dorul tace, nu răspunde
Codrului ce-i cântă-așa:
Haide frate vino, unde
Ne surâde dragostea . . .

VASILE MARINAȘ

+

Iubire

Şi-acum te văd iubite prin vraja de lumină
Născută'n strălucirea trecutei tinereţi,
Din cupa cea de aur a zilelor senine
Icoana ta zâmbească întregei mele vieţi.

Să nu îmi ceri cuvinte de vecinică iubire
Nu ştiu de-oi mai fi mâine pe lume să le spun
Priveşte-mă'n tăcere ca pentr'o despărţire
Ca'n ceasul cel din urmă când vorbele apun.

Şi-apoi ce poate verbul când glasuri de izvoare
Ingână vecinicia sub freamătul de foi,
Când vântul povesteşte tăcerei visătoare
Vieţi uitate astăzi trăite de-amândoi?

Căci călători de veacuri am fost şi vom fi iară —
Măreţi pribegi-în calea eternei frumuseţi —
Pe drum ne chiamă visul urzit odinioară
Şi-l depănăm iubite — în rânduri de vieţi.

ZOE RIPIANU

+

Visul

Stau, mă gândesc...
Ochii-mi clipesc
Mă fură uşor un vis,
In zbor... mă cred
In paradis

. . . . . .

Visez o ţară... departe
De lume şi fapte...
O ţară-a fericirii,
O patrie a iubirii...
A zânelor şi-a duhurilor sfinte;
Dar numai dacă-ai fost cuminte
Poţi s'o'nţelegi;
O ţară fără de legi
Şi păcate,
Fără de pustiuri late
Şi suflete false...
O ţară-a fericirii,
O patrie a iubirii...

. . . . . .

Un strigăt de copil vioi
M'a deşteptat,
Am revenit la viaţa-mi cu nevoi...
Păcat.....

Braşov, Martie 1936

† *DOINA BRAN-LEMENY*
elevă clasa VI-a liceală

+

Cântec

Aşi merge pe drumuri
Sălbatece, lungi,
Cu haină de patimi
In cute adânci,
De frig să mi-o strâng
De trupu-mi plăpând,
Aşi merge pe ploae,
Pe viscol şi vânt,

Cu flăcări de gând,
Mereu fâlfâind
O sacră lumină
Ce arde fugind,
Mereu scoborând
In vale adânc,
Cu paşii de patimi
Umblând ca un sfânt.

AIDA PETRARIAN

+

Devenire

In conştiinţa vie, trează, abia, poate Dumnezeu să-şi găsească, pe pământ locul Său de ancorare pentru devenire.

Devenirea este mântuirea aci pe pământ. Să înţelegi viaţa în devenire, a fiecăruia, şi serveşte numai acestei vieţi.

Există o singură fericire pe pământ, pe lângă bucurie, noroc şi veselie, aceea a cunoştinţelor pure.

Nu putem fi în deajuns de zmeriţi faţă de varietatea bogată a vieţii vii. Abia unde recunoaştem devenirea, aflăm binecuvântarea lui Dumnezeu între oameni.

MARIA HIEMESCH
(trad. din germană de I. Al. B.-L.)

Spiritul literaturii fasciste

Trebue să precizăm în primul rând calitatea şi sensul raportului sub care privim cele două noţiuni: *fascism* şi *literatură*.

Nu putem vedea în nici un caz în raportul acesta o legătură de cauzalitate, în sensul în care ne-a învăţat, în dauna valorilor literare, viaţa politică a societăţilor demo-liberale sau lupta social-comuniştilor, contra burgheziei.

Fascismul, spre deosebire de toate celelalte atitudini politice ale umanităţii, este prea categoric viaţă şi prea puţin teorie, pentru ca să recurgă la sprijinul literaturii tendenţioase. Şi la ce ar mai putea folosi? Se amețească pe cei desmorţiţi de viaţă! Nu are nevoie! Forţa vieţii pe care fascismul a înviat-o îi ajunge!

Fascismul este prea covârşitor credinţă şi prea puţin ideologie ca să mai aibă nevoie de îmbrăcarea marilor sale adevăruri în hainele hibride ale unei literaturi a thèse.

Fascismul este prea intens suflet, pentru ca să mai simtă nevoia ficţiunii literare, falsei animări a sufletelor prin iluzia vieţii din cărţi, soarelui conservat în pagini ca în pilule medicale. Fascismul trăeşte în aer liber, se înalţă victorios în soare, ca atare nu mai are nevoie de atmosferă concentrată, de soarele din pagini de carte, aer şi soare ce este drept au hrănit odinioară în Italia suflete chinuite ale societăţii dominate de un strâmt spirit burghez.

Acum după ce am stabilit că nu poate fi vorba de nici o formă de raport cauzal între fascism şi literatură — adică după ce am arătat că *nu poate fi vorba în cazul noii literaturi italiene de o punere în slujba ideologiei politice a fascismului* — suntem în situaţia de a putea indica sensul raportului ce există între ele, sau mai bine zis vom putea preciza sensul fascist al literaturii italiene.

Notam cu altă ocazie că în sectorul artistic cultura fascistă a adus o fundamentală schimbare a poziţiunii artistului faţă de societatea organizată, faţă de stat.

Societatea italiană de odinioară ca şi alte societăţi burgheze sau socialiste, în măsura în care utiliza scopurilor sale literatura cu tendinţă, izola pe artist, pe adevăratul creiator, de ritmul şi cadrul vieţii sale. Se încuraja astfel tendinţele naturale ale intelectualului de a se izola de realităţile vieţii, de aş făuri un cadru propriu şi ireal de viaţă. Nu este locul să examinăm aci liniile şi mecanismul acestui proces, ce lipsea democraţia de luminile celor mai buni fii ai săi, dar vom nota succint rezultatele.

S'a creiat în aceste condiţiuni, în Italia dinainte de răsboi, alături de o literatură a thèse, o altă literatură tot atât de puţin vie. Aşa s'a născut literatura abstractă, personală şi individualistă, ce n'a fost decât începutul din care s'au desvoltat apoi toate şcolile ideologice cari au tolerat toate aberaţiile şi fanteziile, printre cari uşor s'au strecurat şi germenii disoluţiei.

Aşa s'a ajuns şi în Italia şi în alte părţi la situaţia tragicomică a societăţilor burgheze demo-liberale ce patronau, forme şi fenomene literare ori intelectuale, ce nu aveau decât o singură menire, distrugerea societăţilor ce le patronau.

Fascismul, doctrină de viaţă, a schimbat de la început în Italia, odată cu toate şi situaţia scriitorului faţă de societate, transformând astfel şi spiritul literaturii italiene.

Scriitorul ca orice om este şi el un cetăţean, *este italian înainte de a fi om. Scriitorul fascist este ca orice italian un membru al societăţii, un luptător disciplinat unui ideal; el trăeşte acum în mijlocul vieţii şi nu în turnul său de fildeş, în propria lume a fantaziei sale.*

Legătura dintre fascism şi literatură este deci viaţa. Un raport spiritual, în sensul celui ce a legat odinioară naşterea tregediei helene de spiritul vieţii ateniene, leagă azi societatea fascistă de producţiile sale literare.

Unitatea desăvârşită, strictă şi totalitară, care fusese odinioară şi aspiraţia cea mai înaltă a spiritualităţii helene în disoluţia politică greacă, formează cea mai profundă caracteristică a tendinţelor spirituale ale fascismului.

Politica, viaţa morală şi cultura nu sunt în fascism, domenii izolate de manifestare, nici una din ele nu reprezintă o forţă ce supune intereselor sale alte forţe, ci toate sunt numai ipostazele vieţii, care ea rămâne sensul exact al fascismului

După ce am stabilit astfel principial locul literaturii în cadrul noilor concepții italiene, după ce am căutat să indicăm sumar și aspectele raportului dintre manifestările literar-culturale și preocupările politice ale fascismului — adică de îndată ce am arătat sensul primordial al literaturii fasciste: viața, de îndată ce am precizat că între fascism și literatură nu se află decât o singură legătură de spirit, o comunitate de origini și destin — putem încerca acum să lămurim și aspectele estetice.

Fascismul fiind în toate formele sale de manifestare rezultatul întregii istorii contimporane a Italiei — și mai mult încă esența întregii evoluții italiene, alături de Renaștere suprema formă de manifestare umană a poporului italian — fără îndoială că vom putea găsi în experiențele domeniului literar din primele două decenii ale veacului nostru, ca și în alte domenii, mugurii fasciști.

Intr'adevăr în eflorescența literară a primelor două decenii din secolul nostru — care în Italia ca și în alte părți n'a însemnat decât revolta contra raționalismului veacului trecut — revoltă și eflorescență ce nu s'a putut închega într'o nouă viață literară din cauza lipsei unui ideal artistic — se întâlnesc alături de germenii decăderii prin exagerările individualismului, alături de cele mai năstrușnice ideologii literare, alături de cele mai hibride și mai lipsite de rost creațiuni, și pălpâirile unor noi avânturi.

Fără să putem intra în amănunte, inainte de a căuta să desghiocăm sensul acestor noi tendințe ce aveau să se închege în literatura fascistă, vom aminti numai un focar al acestei mișcări și câteva nume. Focarul: revista *La Voce*, ce a apărut între 1908 și 1916 la Florența, nume: *Tozzi, Slataper, Serra, Soffici* și *Boine*.

Sub predominarea impresionismului se închega depe atunci un simț al realității ce va fi mai târziu fundament al literaturii fasciste. Tot așa sub dominația sensualismului literar se simte înfiripându-se nu o predică morală, ci o problematică a sensului moral al vieții. Alături de excesele individualismului literar apare ca o umbră prevestitoare de viitor simțul colectivului etnic. Abuzul de abstract naște încă de pe atunci dorul de concret. Sub hermetismul barbar, sub metafizica obscură apar noile tendințe de preciziune a expresiunii, de viziune spirituală a lumii. Se întrezărește însfârșit înlocuirea revoluționalismului distructiv cu dorul de zidire trainică. Opera literară încetează de a se mai naște

din moment, căci timid încă, dar totuş hotărât, unii artişti vor să vadă dincolo de clipă în eternitatea în care ar vrea să se integreze. Intr'un cuvânt, istoricul literar poate întrezări azi cum în acele vremuri de lipsă de ideal, în care creaţiunea artistică era lăsată în voia soartei sub zodia nedisciplinei şi bunului plac individual, se plămădea totuşi sensul creaţiilor viitoare care fascist se va aşeza sub semnele unei discipline interioare.

Cu alte cuvinte sensul estetic al literaturii fasciste reprezinta imbinarea armonică într'un nou ideal a tendinţelor sănătoase din literatura de eri. Odată cu eliminarea tuturor aberaţiilor, escrescenţelor şi alterărilor streine din literatura dinainte de războiu, cari nu se putea încadra noii vioiciuni a spiritului italian, fascismul n'a făcut decât să treacă tendinţele ce am amintit, dela planul de manifestare individual la forma de spiritualitate colectivă.

Deşi literatura nu reprezintă în viaţa fascistă de azi o valoare şi o energie egală preocupărilor şi realizărilor sociale dominate de Mussolini, ea prezintă o spiritualitate preciză pe care acum la sfârşit o vom putea defini.

Fascismul ca doctrină de viaţă reprezintă o viziune limpede senină şi activă a lumii. Arta fascistă va sta deci sub semnele spirituale ale forţei şi robusteţei, clarităţii şi seninătăţii.

Transpunerea acestor valori spiritual artistice în cadrul manifestărilor literare, puse sub semnele valorilor estetice ce am amintit ne îndreaptă spre *un realism de o nuanţare cu totul specifică.*

Realismul aceasta, pe care l-am putea defini sub un alt aspect ca *spiritualist,* reprezintă în primul rând negarea, îndepărtarea de orice formă de snobism, de orice deformare intelectuală a expresiunii literare a sentimentului, de orice anarhism individual. Spiritualism ce reprezintă o conştiinţă unitară a sensului vieţii in faţa diversităţii senzaţiilor şi sentimentelor ce le dă trăirea. Spiritualism se înseamnă *părăsirea egocentrismului* şi revenirea la înţelegerea rosturilor colectivităţii pentru care şi în numele căruia artistul „celebrează".

Realism spiritualist care din punct de vedere estetic reprezintă o sinteză de romantism — suflet, avânt, difuziune — *şi clasicism*, puritate de expresie, obiectivitate şi personalism creiator.

Literatura fascistă se caracterizează deci ca o artă impersonală şi obiectivă ce se menţine ca inspiraţie şi expresie în cad-

rele experienței personale și vieții normale; o artă ce nu e nici fotografie a realității și nici fantezie proprie autorului, ci transfigurarea în ideal a realității. O artă ce păstrând cu hotărâre autonomia ei s'a încadrat totuși unității vieții fasciste adică vieții active; o artă ce a părăsit rafineria de „șoală", căutarea de „cenaclu" desăvârșindu-se în forme accesibile tuturor, mai umane, mai populare.

Fenomenul literar pornind deci ca orice alt fapt fascist de la valoarea individuală se încadrează ordonat în tendințele colectivității etnice sociale pentru care sunt toți și toate.

(„Cuvântul") ANTON BALOTĂ

+

Arta plastică

Nimic nu înfrăţeşte mai mult decât arta. Aici nu vorbeşte decât sufletul. Toate barierile dispar ca prin farmec, şi suflet liber de orice prejudecată se exprimă în acelaş fel şi în aceiaşi limbă.

In centrul Braşovului (în magazinul fost „Vestis" s'a deschis o foarte interesantă expoziţie de pictură al unui cerc efectiv de pictori italieni şi români. Expoziţia aceasta e de o valoare incontestabilă şi pentru oraşul nostru constitue un adevărat eveniment.

Expun tablouri artişti de toate şcolile şi curentele, artişti cari se bucură de cele mai mari succese şi despre care presa europeană a scris entuziastă aducând elogii neprecupeţite. Pictorii italieni au expus lucruri de valoare, iar cei români sunt elemente preţioase care se bucură de renume în lumea artelor. Expoziţia aceasta prin tablourile sale alcătueşte un mozaic de cel mai mare şi rafinat gust artistic; modernizm, clasicizm, impresionizm, originalitate şi exotism, iată faţetele interesante sub care putem privi şi studia această expoziţie.

Profesorul Pisani are predilecţia subiectelor de străzi napolitane cu efecte de lumină, precum şi cu animismul specific al Italiei, în general artistul Pisani impresionează prin felul cum redă natura cu o iscusinţă impecabilă.

Romolo Leone e actualmente cel mai mare ilustrator italian; poetizează în picturile sale romantismul florentin şi feeria carnevalurilor veneţiene.

A. Toro premiat în ţara sa, este un portretist de primul rang alegându-şi subiectele cu un gust rafinat.

Profesor Riciardi este unul dintre cei mai fini miniaturişti e neîntrecut în distribuţia efectelor de lumină.

Intre români locul de frunte ocupă Gori Mircescu: acest artist dovedeşte prefecţiunea muncii celor mai încercaţi maeştri şi poate nimeni altul decât el nu s'a putut ridica la noi în timpul din urmă la stăpânirea uimitoare a jocului de lumină şi umbră;

Femeile cu cofițe și „Victoriţa“ alături de peisajele din munți, merită un studiu întreg asupra felului cum a rezolvat problema efectelor de lumină.

Cunoscutul Eugen Gorski excelează în pictură impresionistă clasică și vine cu o serie de lucrări interesante dintre care „Nocturne“ în special sugestionează redând lumina și atmosfera cetei a orașului, deasemenea marinele e caracteristicul picturilor sale.

D-sa în nocturne vine cu surpriza unei directive, a unei variații mature pe care o aduce în arta sa; tratarea d-lui Gorski se bazează pe o îndelungată mânuire a paletei de studiu desăvârșit al desemnului. D-sa vine cu redări atmosferice de colțuri minunate, realizate cu acel simț rar care dă putință artistului să se pătrundă perfect de poezia naturei.

B. Mihăilescu expune o serie de studii după natură, foarte interesante și ilustrațiuni reușite, prin tratamentul sui-generis.

Alex. Gârlea e impresionist-clasic; toate tablourile au un ton melancolic. Iernele argintate și peisajele aurite sunt de o fineță artistică; mai cu seama tipurile caracteristice atrag mare atenție.

Prof. M. Beregovski e un aquarelist care tratează aquarele viguros într'un gen aparte. Cu mult sentiment și pricepere redă colțurile pitorești din toată țara.

Prof. Gumolie se prezintă cu o serie de miniature, tratate cu o tehnică puternică prin care se vede superioritatea artistică.

E. Müller cunoscutul pictor de flori și natură moartă impresionează prin culoare. Lucrările expuse dovedesc un temperament artistic de seamă. Această expoziție de pictură fiind nu numai o reușită manifestare a plasticei, ci și o propagandă culturală.

CONSTANTIN N. DRAGOMIRESCU

+

Note și încrustări

Dl. Loc.-Col. *Victor Nanu*, Primarul Municipiului Brașov, a acordat revistei „Prometeu", prin Decizia No. 8343/938 un ajutor de 4000 Lei din exercițiul anului bugetar trecut, pentru care revista îi aduce sincerile ei mulțumiri. Ne folosim de acest prilej spre a aduce omagiile noastre distinselor persoane militare dela conducerea Municipiului și a Prefecturii Județului Brașov.

Pe dl. colonel Strat, Viceprimarul Municipiului, Brașovul îl cunoaște de mult și a învățat să-l stimeze, să-l aprecieze și să-l iubească. Așa s'a impus prin calitățile ce le posede.

Dl. Primar, Loc.-Col. V. Nanu ne stoarce zi de zi, săptămână de săptămână obolul spontan al admirației, dragostei și respectului nostru prin inaltele sale însușiri de cavaler, de român inimos și înțelegător, prin corectitudinea energia și largheța sa sufletească și prin profunda sa înțelegere a nevoilor obștești și naționale, în conducerea Municipiului nostru.

Ne-a dat soartea un om, un caracter-antipodul politicianului. Este, ceea-ce ne trebuia!

+

Dl. căpt. *Titi Teodorescu*, simpaticul și inimosul coproprietar al institutului „Unirea", a dat revistei un sprijin de 500 Lei. Vii mulțumiri.

+

Dl. Ioan Iordache (Horia E. Frunză) și Nae Ieremia s'au retras dela revistă. Le mulțumim pentru concursul neprecupețit de până acum.

+

Coresp. din Berlin

O invenție muzicală — Pianul Neo-Bechstein

Este interesant să știm ceva despre pianul Neo-Bechstein, care a fost expus în pavilonul german la expoziția din Paris și dinstins cu „Grand Prix". El a fost prezentat zilnic de pianistul din Köln Erwin Bischoff și mult admirat.

Inventatorul este cunoscutului fizician, prof. Dr. W. Nernst, care s'a folosit la construire, de cele mai noi achiziții electro-acustice; el nu a mai folosit, pentru amplificarea tonului, terenul de rezonanță, ci electricitatea. In colaborare cu firmele Siemens și Bechstein i-a reușit să obțină tonul coardei atinse de-o calitate până acum necunoscută.

Iată avantajiile noii metode: marea presiune a coardelor asupra terenului de rezonanță nu mai există și îți oferă posibilitatea de a construi instrumentul mai ușor, ceeace ieftinește construirea, fără a fi în dauna durabilității și stabilității. Electricitatea oferă o mai mare amplificare a tonului. Acest pian nou este numai de 1.40 m lungime și nelimitat în capacitatea lui tonală, pe de altă parte el încape și în camera cea mică. Ca la orgă, nul pian permite obținerea celui mai ușor pianissimo și a celui mai puternic fortissimo, printr'o ușoară apăsare pe pedală. Important, că durata de vibrațiune a tonului este cam de 3 ori mai mare, ca la pianul obișnuit. Prin pedala stânga se poate produce efectul tonului spinetei. Deasemenea se poate obține printr'o manevrare și efectul harmonicei. Pianul mai are un aparat radiofonic de recepție și un aparat de plăci sonore, cari în legătură cu amplificatorul și cu difuzorul dau transmisiuni excelente.

Recepționarea pe căi noi a filmului sonor „Minicord" — o inovație tehnică, senzațională

Cei mai puțini vor ști, că recepționarea sincronică a tabloului și tonului pe o fășie de film este astăzi foarte rară. Procedeul separat s'a dovedit de indispensabil, mai ales că astfel mijloacele

technice pot obține tonul cel mai curat, d. p. o tratare specială foto-chimică, amestecul diferitelor evenimente sonore și tonuri.

Adeseori însă recepționarea tabloului este esențialul. Dorim nu numai să-l vedem, dar și să-l auzim pe fotbalist. Dorim nu numai să vedem triburile noi descoperite, din pădurile seculare, dar și să le auzim vocea. Dar și filmul jucat va avea alt efect, dacă scenele de masse ajung la urechea noastră sincronic.

Principalul este deci, ca greutatea și nevoia de spațiu al aparatelor de recepție a filmului sonor, să fie cât mai mici posibile, spre a fi cât mai mobile și transportabile. Prin aparatul „Minicord" al soc. Klangfilm s'a rezolvat această chestiune în mod genial. Aparatul are numai 12 kg greutate. „Minicord" — registratorul tonului luminos — un organ pentru dirijarea luminii este ceva mai mare, decât o cutie de chibrituri; amplificatorul se poartă ca pe-o raniță. Microfonul este un microfon-condensator de înaltă valoare, perfecționat.

Aparatul „Minicord" rezolvă totdeodată chestiunea recepționării filmului sonor, ingust de 16 mm, deosebit de potrivit pentru reportajii și filmuri de călătorie. Prin noua construcție technica filmului a făcut un mare pas înainte.

Lumină artificială, ziua

E lungă desvoltarea prin care a trecut lumina, dela începuturile ei, până la electricitate. Lumina electrică ni se pare azi atât de obișnuită și bună, încât abia ne putem închipui o perfecționare. Și totuși există. Știm d. p. că culori vii par în lumina becului mai palide, decât la lumina zilei. Aceasta se esplică prin compoziția luminii. Se știe, că lumina albă se compune din singuraticele culori ale curcubeului. Dacă măsurăm cantitățile de lumină la singuraticele culori și comparăm rezultatele cu măsurările la lumina zilei, constatăm, că în spectrul becului se află cu mult mai mult galben, decât în lumina solară. Acest plus de culoare galbenă este însă cauza pentru care culorile, la lumină artificială apar palide. Ochiul este anume deosebit de sensibil pentru galben și este așazicând orbit de această culoare. Trebuia deci înlăturat acest neajuns.

Soc. Siemens-Werke i-a succes să înfrumusețeze lumina becurilor prin construirea unor lămpi speciale: sticlă specială,

compusă cu un mineral rar, Neodymoxidul. Acest element reţine o parte a razelor galbene, dar lasă să treacă pe toate celelalte. Dacă privim astfel un buchet de flori colorate, la lumina acestor lămpi de „Neophan“ vălul gălbui supărător dispare. Celelalte culori sunt vii. Şi culoarea pielei omului, când pare palidă şi nesănătoasă, la lumina becului, capătă astfel o nuanţă vie şi proaspătă.

Unde de eter deasupra lui La Plata

Emisiunile radiofonice din Argentina sunt cunoscute şi în Europa, cu toate că de fapt toate posturile de emisiune ale Argentinei sunt proprietate particulară, afară de unul, orăşănesc. Lângă capitala Buenos-Aires se află oraşul La Plata în punctul de afluenţă, cu acelaş nume, al fluviilor Parana şi Uruguay, un centru foarte important comercial al ţării.

Aci în La Pata firma Telefunken a construit de curând un post de emisiune de 30 kW, care s'a şi pus în funcţiune.

Inalt până la 115 metri, catargul de grilaj de fier se ridică mult deasupra uriaşelor turnuri ale turbinelor de vânt cari aduc apa în sus din adâncuri. In jurul postului de emisiune se află regiuni de pământ negru, roditor, având intinse culturi de legume fructe şi viţă de vie, cu populaţie deasă.

Studio-ul postului de emisiune se află în clădirea guvernului din La Plata şi este în legătură cu el printr'un cablu special de 15 km lungime. Dar postul de emisiune posede şi cele mai moderne plăci şi aparate de tăiat Telefunken, cari pot face oricând recepţii noi. Mai are şi un aparat de reportaj Telefunken, foarte mobil. Postul de emisiune La Plata s'a construit în timpul scurt de 6 săptămâni şi este o prestaţiune nouă şi măreaţă.

Grecia va avea o reţea radiofonică modernă
Importanţa naţională politică a noilor posturi de emisiune

De curând guvernul grec Metaxas a semnat, cu societatea Telefunken din Berlin, un contract de concesionare de radio, care va avea şi o mare importanţă politico-naţională pentru poporul grec. Mai întâi este un interes al grecilor, impăstraţi pe peninsula balcanică şi pe insulele dimprejur, să aibă comunicaţia ştirilor şi să poată face propaganda necesară.

Contractul guvernului cu Telefunken prevede înființarea a trei posturi de emisiune cu unde mijlocii: unul de 100 kW în Atena, unul de 15 kW la Salonic, unul de 5 kW la Corfu și alt post cu unde scurte, de 10 kW deasemenea la Atena. Aceste posturi, după terminarea lor, devin proprietatea statului grec, care în schimb acordă societății Telefunken exploatarea și dreptul de folosință al tuturor posturilor pe un timp de 25 ani. Posturile de emisiune vor sta zilnic timp de o oră gratuit la dispoziția guvernului grec. Postul de unde scurte va lucra și cu radiatori de direcție spre Statele Unite americane și Australia, unde se află și compatrioți greci. Până la construirea posturilor amintite, se va construi și termina încă în primăvară un post de emisiune de 15 kW.

Sunete de indieni pe plăci sonore
Rezultatele expediției germane la fluviile Amazoane-Jary

Nu de mult doi tineri germani, zoologul din Berlin Schulz-Kampfhenkel și camaradul său de aviație Gerd Kahle au întreprins o expediție invingând nenumerate greutăți, în regimea fluviului Amazoanelor și a râului Jary, pătrunzând în interiorul provinciei Guayana braziliană. Pe țărmurile răului Jary locuesc izolați indienii Aparei. Scopul expediției, pe lângă cale zoologice și biologice, era mai ales cunoașterea acestui trib indian. Expediția era echipată cu aparate electro-acustice spre a recepționa cuvintele și sunetele indiene. Abia după un contact social de mai multe săptămâni le-a reușit să familiarizeze pe indieni cu aparatele. Astfel s'a întocmit de prima data un fel de dicționar austriac. Cuvinte ca mamă, tată erau rostite mai întâi nemțește, apoi în limba portugheză și în fine de un indian, în limba sa, la plăci. Apoi s'au decepționat și cântece și concerte instrumentale de ale indienilor. Toate aceste aparate Telefunken, împachetate special pentru un astfel de transport, s'au dovedit de complect rezistente și corăspunzătoare scopului urmărit.

Și Persia va primi un Radio

Persia, numită azi Iran, stăpânită de Șahul Palevi se străduește și ea să țină pas cu civilizația modernă. Țara fiind foarte

extinsă şi prevăzută cu serii de munţi înalţi, nu este de mirat, ca guvernul persian s'a gândit în imprejurările climatice şi geografiice date, la un post de emisiune cu unde scurte.

Intre Ministerul Postelor şi Telegrafelor persian şi între societatea Telefunken din Berlin s'a semnat un contract pentru construirea unui Post de emisiune cu unde scurte în nemijlocita apropriere a capitalei Teheran. Noul post de emisiune va servi mai ales comunicaţiei internaţionale comerciale cu Europa şi America. Cu toate că radiatorii de direcţie vor servi mai ales legăturii cu Europa, ei vor face legătura şi cu America de Nord.

Postul va avea o capacitate de 30 kW şi va lucra comutabil pe unde 14—80 m. cu schimb liber de unde.

Construirea s'a început şi va fi terminată încă în anul 1939.

Radio de televiziune în noul cămin

Este foarte caracteristic pentru rapida desvoltare a technicei de televiziune faptul că postul de televiziune din Berlin a trebuit să se mute de curând în incăperi mai mari. Dar şi acest local este numai provizoriu, căci în Aprilie a. c. se va muta într'o clădire şi mai mare, căci este probabil că până atunci se va termina un mare stabiliment de televiziune pentru tablourile cu rânduri inalte pe seama postului Telefunken în curs de construcţie.

Localul a fost construit în baza indicaţiilor Poştelor de Stat Germane şi ale societăşii radiofonice germane de stat, corespunzător cerinţelor optice şi acustice. Actorii joacă în semi-intuneric, dar au pentru pauze la dispoziţie o mare incăpere luminată normal. Pentru acompaniamentul muzical există deasemenea o incăpere specială. Intr'o altă incăpere sunt adăpostite toate mijloacele auxiliare cari permit regisorului observarea permanentă a tablourilor şi tonurilor ce merg spre postul de emisiune radiotelevizionist. De câteva săptămâni au inceput transmisiunile de televiziune din aceste localuri noi, cari au facilitat o imbogăţire a programului şi o sporire a plăcerii televizioniste. *F. T.*

+

CERCUL REVISTEI:

a) *Colaboratori:* A. P. Bănuţ, scriitor; Eftimie Mărculescu, prof. adv. publ.; V. Branisce, ziarist, f. senator; Ioan Brotea, ziarist; Dr. Liviu Câmpeanu, medic publ.; Lucian Costin, scriitor; Dr. Petru Debu, preot f. senator; Mihail Dragomirescu, prof. univ.; Al. Florea, preot publ.; Valer Maximilian, prof.-pictor; Aurel A. Mureşianu, publ.; Dr. P. Nistor medic, Silvia Stoica-Noaghea; Ecat. Pitiş, scriit.; I. Prişcu, preot publ.; Dr. T. Prişcu, medic, f. primar; Dr. C. Sassu funcţ. sup.; Oct. Şireagu publ.; Victor Tudoran, publ.; Gheorghe Tulbure, insp. gen. şc., publ.; Ioan Grigorie, publ.; Irodion Creangă.

a) *Sprijinitori:* Ion Lapedatu, f. ministru, Ioan Ionică, f. senator, Gh. Cuteanu, f. prefect, Iancu Nan, f. prefect, V. Munteanu, inspector, Dr. C. Voicu, f. primar, Gh. Enescu, dir. Casa Asig. Soc., cpt. T. Teodorescu, I. Pizo, preot, Dr. C. Oancea, medic primar, Nicu Suciu-Sibianu, funcţ. sup., Ing. Baiu Crăciun.

Către

Biblioteca „Astra"

Brașov

Bul. Ferdinand

Tipografia Markus Brașov, Str. Regina Maria No. 25. — Telefon 989